

Podstawa programowa - Języki mniejszości narodowych i mniejszości etnicznej
I etap edukacyjny: klasy I-III. Edukacja wczesnoszkolna

Cele kształcenia:

1. Wspomaganie wszechstronnego i harmonijnego rozwoju ucznia przez wzmacnianie poczucia tożsamości kulturowej, historycznej, etnicznej lub narodowej.
2. Uczucie zwyczajów, obyczajów oraz właściwych zachowań w środowisku rodzinnym, lokalnym i szkolnym.
3. Nabywanie umiejętności służących do zdobywania wiedzy: czytania, pisania i liczenia.
4. Uświadamianie uczniom, że wspólnoty takie jak: rodzina, środowisko lokalne i ojczyzna stanowią wielką wartość w życiu każdego człowieka i że każdy ma wobec tych wspólnot obowiązki.
5. Rozbudzanie potrzeby kontaktu z przyrodą i uczenie właściwych zachowań w stosunku do zwierząt i otaczającej przyrody.
6. Rozwijanie umiejętności nawiązywania i utrzymywania poprawnych kontaktów z innymi dziećmi i dorosłymi.
7. Kształtowanie szacunku do swego języka ojczystego.

Wymagania ogólne:

I Świadomość własnego dziedzictwa narodowego lub etnicznego.

II Odbiór wypowiedzi i zawartych w nich informacji.

III Tworzenie wypowiedzi.

IV Analiza i interpretacja tekstów kultury.

Treści nauczania – wymagania szczegółowe na koniec klasy III szkoły podstawowej

I Świadomość własnego dziedzictwa narodowego lub etnicznego.

Uczeń:

1. Dostrzega i rozumie wartość swego języka ojczystego, ma świadomość swojej tożsamości narodowej lub etnicznej.
2. Poznaje elementy przyrody, kultury materialnej i duchowej mniejszości narodowej lub etnicznej, do której należy.
3. Poznaje elementy historii mniejszości narodowej lub etnicznej, do której należy.

II Odbiór wypowiedzi i zawartych w nich informacji.

Uczeń:

1. Uważnie słucha wypowiedzi i korzysta z przekazywanych informacji.
2. Czyta ze zrozumieniem teksty literackie oraz informacyjne dostępne na I etapie edukacyjnym.
3. Wyciąga wnioski z przesłanek zawartych w tekście.

4. Wyszukuje w tekście potrzebne informacje i w miarę możliwości korzysta ze słowników i encyklopedii przeznaczonych dla dzieci na I etapie edukacyjnym.
5. Zna formy użytkowe: życzenia, zaproszenie, zawiadomienie, list, notatka do kroniki.
6. Zna i stosuje formy grzecznościowe w kontaktach międzyludzkich.

III Tworzenie wypowiedzi.

Uczeń:

1. Tworzy w formie ustnej i pisemnej: kilkudzaniową wypowiedź, krótkie opowiadanie i opis, list prywatny, życzenia, zaproszenie.
2. Dobiera właściwe formy komunikowania się w różnych sytuacjach społecznych.
3. Przejawia wrażliwość estetyczną w wypowiedziach inspirowanych twórczością dla dzieci, tworzy, przekształca i rozwija swoje wypowiedzi.
4. Uczestniczy w rozmowach: zadaje pytania, udziela odpowiedzi i prezentuje własne zdanie.
5. Poszerza zasób słownictwa poprzez kontakt z tekstami literackimi i innymi tekstami kultury.
6. Zna alfabet: rozróżnia litery, głoski, znaki fonetyczne; dzieli wyrazy na sylaby; oddziela wyrazy w zdaniu, oddziela zdania w tekście i poprawnie je zapisuje (zgodnie z elementarnymi zasadami ortografii i interpunkcji).
7. Pisze czytelnie i estetycznie.
8. Przepisuje teksty, pisze z pamięci i ze słuchu; w miarę swoich możliwości samodzielnie realizuje pisemne zadania domowe.

IV Analiza i interpretacja tekstów kultury.

Uczeń:

1. W tekście literackim wybiera określone fragmenty, określa czas i miejsce akcji, wskazuje głównych bohaterów.
2. Czyta i recytuje, z uwzględnieniem interpunkcji, intonacji, akcentów, poprawnej wymowy.
3. Wykorzystuje teksty literackie do tworzenia własnych wypowiedzi.
4. Czyta wskazane teksty literackie i wypowiada się na ich temat.
5. Pod kierunkiem nauczyciela korzysta z podręczników i zeszytów ćwiczeń oraz innych środków dydaktycznych.

Lista lektur i innych tekstów kultury z języków mniejszości narodowych (ukraińskiego, białoruskiego, litewskiego) i języka etnicznego (lemkowskiego).

I etap edukacyjny: klasy I-III. Edukacja wczesnoszkolna

JĘZYK UKRAIŃSKI

Klasa I

- Українські народні казки:
  - „Рукавичка”

- „Казка про котика і півника”
- „Розум та щастя”
- „Півник і двоє мишенят”
- Чубач Ганна „Українська мова”
- Глазовий Павло гумореска «Хитра макітра»
- Мамчич Олеся «Будить мама ведмежатко»
- Українка Леся «Біда навчить»
- Вознюк Леся «Через річку»

Piosenki i inne teksty kultury do wyboru

Klasa II

- Українські народні казки
  - „Телесик”
  - „Солом’яний бичок”
  - „Колобок”
  - „Про двох цапків”
- Костецький Анатолій „Моя кишенья”
- Моруга Василь „Чому я спізнився? „
- Сухомлинський Василь „Сива волосинка”
- Чемерис Валентин «Чорна кішка, або магічне число «сім»»
- Михайлюк Климентій «Калина»

Piosenki i inne teksty kultury do wyboru

Klasa III

- Українські народні казки
  - „Коза-дереза”
  - „Названий батько”
  - „Кривенька качечка”
- Легенда «Бабине літо»
- Руданський Степан „Старий вовк”
- Українка Леся „Казка про Оха-Чародія”
- Франко Іван „Старе добро забувається”
- Козленко Наталія «Незалежна і Єдина»

Piosenki i inne teksty kultury do wyboru

JEZYK BIAŁORUSKI

Klasa I

- Фама Ляшонак - “Сцежачка да школы”

- Тадзіяна Кляшторная – “Ветлівыя словы”
- Даір Слаўковіч - “Разумны аловак”
- Уладзімір Ліпскі - “Прыгоды нуліка”
- Віктар Швед - “Градкі”
- Яраслаў Пархута - “Казка пра вясёлку”
- Васіль Вітка – “Бусел”
- Юльян Тувім – “Ліст да ўсіх дзяцей наконт адной вельмі важнай справы”
- Беларуска народная казка “Як курачка пеўніка ратавала”
- Беларуска народная казка “Каза-манюка”

Piosenki i inne teksty kultury do wyboru

Klasa II

- Васіль Вітка - “Козачка”
- Віктар Швед – “Восені плады”
- Артур Вольскі - “Дзеці”
- Вера Вярба - “Бабуліны казкі”
- Ніл Гілевіч - “Мама”
- Васіль Вітка - “Вялікдзень”
- Барыс Сачанка - “Настачка”
- Генадзь Шэмет - “Месяцы”
- Беларуска народная казка - “Як кот звяроў напалохаў”
- Беларуска народная казка – “Пшанічны каласок”

Piosenki i inne teksty kultury do wyboru

Klasa III

- Пятрусь Броўка – “Надыход восені”
- Алесь Ставер – “У грыбах”
- Валянтына Пашкевіч – “Як людзі навучыліся есці бульбу?”
- Васіль Вітка – “Твой род, твая радзіма”
- Уладзімір Ягоўдзік - “Каляды”
- Віктар Швед - “Бусел верны Беларусі”
- Кастусь Кірэнка – “Ляцелі птушкі”
- Алесь Бадак - “Таполінка”
- Галіна Васілеўская – “Усмешка”
- Беларуска народная казка “Залатая яблынька”

Piosenki i inne teksty kultury do wyboru

JĘZYK LITEWSKI

Klasa I

- Avyžius Jonas – *Ožio daržas*
- Marcinkevičius Justinas – *Grybų karas*
- Mieželaitis Eduardas – *Zuikis Puikis*
- Palčinskaitė Violeta – *Lietaus nykštukai*
- Vytė Nemunėlis – *Meškiukas Rudnosiukas*
- Wybrane baśnie ludowe. W tym: *Dangus griūva; Kaip gaidelis pono dvarą griovė; Ropė; Vilkas ir ožiukai; Vištytė ir gaidžiukas*

Wybór publicystyki z prasy i innych tekstów kultury.

Klasa II

- Boruta Kazys – *Ažuolas ir baravykas*
- Marcinkevičius Justinas – *Mano knygelės*
- Matutis Anzelmas – *Tuoj ir rytoj*
- Saja Kazys – *Pasaka apie du karalius*
- Sakalauskas Vanagėlis Ksaveras – *Du draugai ir meška*
- Ušinskis Konstantinas – *Vėjas ir saulė*
- Vainilaitis Martynas – *Ežio namas*
- Wybrane baśnie ludowe. W tym: *Katinėlis ir gaidelis; Kiškio lūpos; Trys broliai*

Wybór publicystyki z prasy i innych tekstów kultury.

Klasa III

- *Eglė, Šiurpilio ežerų karalienė* (podanie)
- *Kaip kunigaikštis Gediminas įkūrė Vilnių* (podanie)
- Landsbergis Vytautas V. – *Skrudėlytė Birutė*
- Marcinkevičius Justinas – *Laukinė kriaušė*
- Matutis Anzelmas – *Aš kalbuosi su giria*
- Sakalauskas Vanagėlis Ksaveras – *Pavasario svečiai*
- Žemaitė – *Kiškeliai*
- Wybrane baśnie ludowe. W tym: *Senelis ir anūkas; Sigutė; Vargšas ir besotis*

Wybór publicystyki z prasy i innych tekstów kultury.

JĘZYK ŁEMKOWSKI

Klasa I

- Мелянія Римар *Рахуванка*
- Мелянія Римар *Вітер і сонечко*
- Акым Олеяр *Водичка*
- Акым Олеяр *Когутик*
- Єва Вансач *Медведику не буд смутний*
- Іван Головчак *Усьміх*

- Марійка Підгірянкa *Котик*
- Теодор Докля *Найкраща в світі*
- Михал Ковач *Руки*
- Миколай Скубан *І я добрий*

Piosenki i inne teksty kultury do wyboru

Klasa II

- Іван Русенко *Птах, риба і рак*
- Анна Гальчак *Осін в лісі*
- Теодор Докля *Нашы приятелі в зимі*
- Петро Муриянка *Горы Карпаты*
- Яков Дудра *Лемківска весна*
- Миколай Кочиш *Хмара на верику тополі*
- Серафина Макай *Буря*
- Народны слова *Дівча стратило ягнятка*
- Народны слова *Гусар буду*
- Народны слова *Горы нашы*

Piosenki i inne teksty kultury do wyboru

Klasa III

- Мелянія Римар *Тыжден*
- Мелянія Римар *Братя*
- Нестор Репела *Дорогій мі*
- Яков Дудра *Сьпівайте Лемкы*
- Анна Гальчак *Рідне слово*
- Петро Муриянка, *Чом то?*
- Петро Муриянка *Оповіданя діда Юстина*
- Анна Гальчак *Дуга*
- Іван Головчак ****Горы нашы, горы*
- Янко Фейса *О люде*

Piosenki i inne teksty kultury do wyboru